

PROTOKOLL	PROTOKOLL NR
Biskopsmötet	7/2017
ORT	DATUM FÖR MÖTET
Uppsala	2017-11-19--24

NÄRVARANDE

Ärkebiskop Antje Jackelén, ordf. 146 § - 165 §
biskoparna Ragnar Persenius, Uppsala, 146 § - 154 §, 158 § - 167 §, ordf. 166 § - 167 §
Hans Stiglund, Luleå, 155 § - 164 §
Eva Brunne, Stockholm
Martin Modéus, Linköping
Sven-Bernhard Fast, Visby, 153 § - 154 §, 163 § - 167 §
Per Eckerdal, Göteborg, 146 § - 165 §
Åke Bonnier, Skara, 146 § - 163 §
Johan Tyrberg, Lund
Eva Nordung Byström, Härnösand
Fredrik Modéus, Växjö, 146 § - 162 §
Johan Dalman, Strängnäs, 146 § - 165 §
Mikael Mogren, Västerås, 153 § - 162 §, 165 § - 167 §
Sören Dalevi, Karlstad, 146 § - 165 §

SÄRSKILT INBJUDNA

Svenska kyrkans ansvarsnämnd för biskopar; Robert Schött,
Fredrik von Arnold, Ingemar Söderström, Carin Åblad Lundström,
Elisabeth Engberg, Eva Forssell Aronsson, Thomas Stoor, Carl
Gustaf Sjögren och Maria Wetterstrand (151 §)
Missionsföreståndare Kerstin Oderhem (163 §)

FÖREDRAGANDE

Generalsekreterare Helén Ottosson Lovén (152 §)
Programchef Maria Södling (152 §)

SEKRETERARE

Lena Bohman
Sven-Erik Fjellström

§ 146

Biskopsmötets överläggningar föregicks av högmässa i Uppsala domkyrka.
Ärkebiskopen hälsade välkommen och öppnade sammanträdet.

Sammanträdet öppnas

af

PROTOKOLL	DATUM FÖR MÖTET	PROTOKOLL NR	SIDA
Biskopsmötet	2017-11-19--24	7/2017	2 (7)

§ 147

Följande tilläggsärenden anmälades:

Föredragningslista

- a) **Kyrkans böcker**
Revision av processen i kyrkohandboksarbetet
- b) **Biskoparnas uppdrag i skilda organ**
Kyrkorättsnämnden
- c) **Utbildningsfrågor**
Ledarutbildning för komministrar
- d) **HBQT**
Regnbågsnyckeln
- e) **Prästtjänsten**
Samråd i enskilt ärende
- f) **Ekumenik**
Lokal samverkan
- g) **Vigningstjänsten**
#vardeljus

§ 148

Rapporten från den revision av kyrkohandboksarbetet som kyrkomötets revisorer beslutat om hade nyligen publicerats.

Biskoparna konstaterade att det är viktigt att hålla isär utvärderingen av processen kring kyrkohandboksarbetet från synpunkter på det förslag till kyrkohandbok som kyrkomötet har att besluta om.

Kyrkans böcker
Revision av processen i kyrkohandboksarbetet (126 § 2017)

§ 149

Under kyrkomötet förväntades beslut tas om att inrätta en ny nämnd – kyrkorättsnämnden. Nämnden ska bestå av nio ledamöter, varav en som har en anställning som biskop.

Biskopsmötet beslutade

att nominera biskop Ragnar Persenius till ledamot i kyrkorättsnämnden.

Biskoparnas uppdrag i skilda organ
Kyrkorättsnämnden

§ 150

Svenska kyrkans utbildningsinstitut har fått i uppdrag att ta fram ett förslag till en ledarutbildning för komministrar.

Utbildningsfrågor
Ledarutbildning för komministrar

PROTOKOLL	DATUM FÖR MÖTET	PROTOKOLL NR	SIDA
Biskopsmötet	2017-11-19--24	7/2017	3 (7)

Biskoparna samtalade om det ökade behovet av ledarkompetens för flera grupper anställda inom kyrkan, till exempel diakoner och kyrkomusiker. Det är dock viktigt att skilja på det ledarskap som handlar om att gå in i kyrkoherdens ställe och arbetsledarskap i stort. När strukturer förändras behöver också aspekter på tillsyn tänkas in. Därför blir det nödvändigt att föra övergripande samtal innan utbildningen sjösätts.

Frågan får återkomma då utbildningsfrågorna behandlas i januari.

§ 151

Svenska kyrkans ansvarsnämnd för biskopar hade bjudits in för ett samtal om aktuella frågor.

Nämndens ordförande Robert Schött presenterade ett antal frågor som varit föremål för överläggningar och avväganden de senaste åren. Han påtalade också behovet av att hitta former för en regelbunden dialog med biskopsmötet.

I samtalet nämndes bland annat nämndens respektive biskopsmötets tillsynsuppdrag för biskoparna, Codex Ethicus ställning i tillsynen samt vikten av goda rutiner för kommunikation från nämnden till stift och biskopar.

**Svenska kyrkans
ansvarsnämnd för
biskopar**
Information och samtal
(71 § 2007)

§ 152

Kyrkostyrelsens arbetsutskott har ställt sig positivt till ett förslag om reglering i kyrkoordningen avseende lärande och undervisning i församlingen. En promemoria hade sänts till biskopsmötet för hörande, innan ärendet återgår till arbetsutskottet och därefter på remiss till stift.

Biskoparna bejakade att frågorna om lärande och undervisning ges ett större fokus inom Svenska kyrkan genom det planerade programmet för lärande och undervisning.

De föreslagna förändringarna i kyrkoordningen ställde sig biskoparna dock avvisande till av flera skäl. Uppdraget att undervisa i kristen tro föreskrivs församlingarna redan genom kyrkoordningens beskrivning av den grundläggande uppgiften. Biskoparna framhöll också att förändringarna inte harmonierar med kyrkoordningens text på de föreslagna ställena. Slutligen menade biskoparna att en förändring i kyrkoordningen kan ske vid en senare tidpunkt, när ett systematiskt och sammanhängande program för undervisning och lärande föreligger.

Undervisning
Lärande och
undervisning i
kyrkoordningen
(jfr 9 §, 30 § 2017)

Biskopsmötet ajournerades till följande dag.

§ 153

Sjukhusprästerna hade inkommit med en skrivelse med en fråga om krav på ringväxling vid vigslar i palliativa och svåra vårdsituationer. De gläds över Gudstjänstutskottets behandling av motionen om vigsel och behovet av pastoralt motiverade ändringar i inledningsorden till vigslar i motsvarande situationer.

Vigsel
Fråga om vigsel i
palliativa och svåra
vårdsituationer

PROTOKOLL	DATUM FÖR MÖTET	PROTOKOLL NR	SIDA
Biskopsmötet	2017-11-19--24	7/2017	4 (7)

Deras önskan är att från biskopsmötet få dels en kommentar om rättsläget avseende ringar vid vigsel, dels vägledning om hur de på bästa sätt pastoralt ska hantera de komplicerade situationer det kan handla om.

Biskopsmötet konstaterade att detta inte är en handboksfråga utan en situation som kan jämföras till exempel med sjukkommunion där pastoral omsorg får avgöra utformningen.

Biskopsmötets sekretariat besvarar skrivelsen.

§ 154

Biskoparna samtalade om aktuella ärenden i kyrkomötet.

Kyrkomötet
Samtal om kyrkomötets ärenden

Biskopsmötet ajournerades till följande dag.

§ 155

Biskoparna samtalade om aktuella ärenden i kyrkomötet.

Kyrkomötet
Samtal om kyrkomötets ärenden

§ 156

Generalsekreterarens skriftliga rapport togs emot och lades till handlingarna.

Biskoparna samtalade om behovet av att tydliggöra skillnaden mellan information, diskussion och olika kategorier av överläggningar.

Kyrkostyrelsen
Generalsekreterarens rapport

§ 157

Biskoparnas sammanfattande intryck är att Reformationsåret 2017 varit bra och stimulerande. Många av aktiviteterna kom igång först på slutet. Fokuseringen på reformationstemat fortsätter dock i stiftens och kunskapen om Luther har fått stor spridning i kyrka och samhälle.

Reformationsåret 2017
Sammanfattning och utvärdering

Biskopsmötet ajournerades till kvällens möte.

§ 158

Teologiska kommittén fortsätter arbetet med att bygga upp ett så kallat cirkulärt system där frågor får mer tid för behandling och återkoppling samt med tydligare dokumentation. Nästa tema blir eskatologi.

Teologiska kommittén
Aktuella frågor

PROTOKOLL	DATUM FÖR MÖTET	PROTOKOLL NR	SIDA
Biskopsmötet	2017-11-19--24	7/2017	5 (7)

§ 159

Biskopsmötet beslutade i sitt möte 3-6 oktober att göra en inventering av de Codex Ethicus som finns i några av stiftet genom att dessa samlades in av biskopsmötets sekretariat. En fråga hade sedan ställts om att eventuellt ta fram en gemensam codex.

Vigningstjänsten
Codex Ethicus
(32 § 2010, jfr 131 §
2015, 109 § 2017)

Biskoparna delade sina erfarenheter av Codex Ethicus och hur den används i stiftet. Det konstaterades att i biskopsbrevet *Kallad till diakon och präst i Svenska kyrkan* behandlas vigningslöftena på ett motsvarande sätt som en codex. Viktigt är att samtalet om vigningslöftena hålls levande.

Ärendet ska återkomma i biskopsmötet.

§ 160

En präst och en prästkandidat i Strängnäs stift hade med anledning av #metoo skrivit ett öppet brev till biskoparna, vilket besvarats av biskop Johan Dalman.

Skrivelse
Säg ifrån när #metoo
blivit "vi mot dom"

Inspirerade av #metoo hade uppropet #vardeljus startats inom Svenska kyrkan. Biskoparna samtalade om detta och de frågor som det föranleder.

§ 161

Biskoparna samtalade om Svenska kyrkans närvaro på sociala medier kring frågor om anonymitet och ansvar, tillsyn och uppdrag.

**Kommunikations-
frågor**
Sociala medier

§ 162

Ärkebiskopen informerade om möten hon haft sedan förra biskopsmötet.

Information
Ärkebiskopens möten

Utöver den skriftliga rapporten nämndes ärkebiskopens deltagande i World Economic Forums Summit för Global Future Councils i Dubai 11-13 november. Ärkebiskopen var den enda deltagande kyrkoledaren.

Den 16 november hade ärkebiskopen den nye nuntien, ärkebiskop James Patrick Green, på besök.

Från slutseminariet för den ekumeniska samtalsprocessen mellan Svenska kyrkan och Stockholms katolska stift skrivs ingen officiell rapport, men däremot kommer en artikel att publiceras i Signum i december.

Biskopsmötet ajournerades till följande dag.

PROTOKOLL	DATUM FÖR MÖTET	PROTOKOLL NR	SIDA
Biskopsmötet	2017-11-19--24	7/2017	6 (7)

§ 163

EFS missionsföreståndare Kerstin Oderhem var inbjuden till ett samtal med biskopsmötet där hon fick presentera sig och de visioner hon har i sitt nya uppdrag.

EFS
Samtal med
missionsföreståndare
Kerstin Oderhem

I samtalet nämndes bland annat ett behov av ny språkdräkt i frågor om gudsfolk och lekfolksengagemang, ledarfrågor, organisatorisk översyn, former för gott samarbete mellan lokal EFS-förening och församling samt arbetssituationen för EFS-präster som tjänstgör i flera församlingar.

§ 162

- a) Biskopsmötets kommande sammanträden
- b) Bordlagda eller anmälda ärenden
- c) Rapport från reformationsjubileum i Åbo den 5 november 2017 (Tuulikki Koivunen Bylund)
- d) Rapport från biskopsvigning i Helsingfors den 12 november 2017 (Eva Brunne)
- e) Muntlig rapport från besök i Kairo den 15-19 november (Mikael Mogren)
- f) Muntlig rapport från samtalsdagar med katolska stiftet (Martin Modéus)

Meddelanden

§ 163

Regnbågsnyckeln är en hbtq-certifiering som tagits fram för Svenska kyrkan. Det är en processmodell framtagen av EKHO, Sensus och Växjö stift. Församlingar som vill bli certifierade arbetar med utbildningar och studiecirkelkring boken *Så att jag kan komma in*.

HBTQ
Regnbågsnyckeln

Biskoparna samtalade om satsningen på certifiering för Regnbågsnyckeln. Den har väckt viktiga frågor om bibelsyn och bibelbruk och aktualiserar behovet av samtal kring hur materialet används.

§ 164

Biskop Eva Brunne samrådde med biskopsmötet i ett enskilt ärende.

Prästtjänsten
Samråd i enskilt ärende

§ 165

Biskop Johan Tyrberg informerade och samrådde med biskopsmötet om de ekumeniska och pastorala konsekvenserna då en lokal pingstförsamling

Ekumenik
Lokal samverkan

PROTOKOLL	DATUM FÖR MÖTET	PROTOKOLL NR	SIDA
Biskopsmötet	2017-11-19--24	7/2017	7 (7)

ansöker om medlemskap i EFS och ett par av pastorerna önskar övergå till prästtjänst inom EFS.

Biskopsmötet ajournerades till kommande dag.

§ 166

Biskoparna samtalade om uppropet #vardeljus i Svenska kyrkan, som är en del av #metoo.

Vigningstjänsten
#vardeljus

Biskopsmötet beslutade

att uppdra åt ärkebiskopen att ta kontakt med Svenska kyrkans ansvarsnämnd för biskopar.

§ 167

Biskop Ragnar Persenius avslutade biskopsmötets överläggningar och önskade alla en god domsöndagshelg och ett gott nytt kyrkoår.

Avslutning

Vid protokollet

Sven-Erik Fjellström

Justeras

Lena Bohman

Antje Jackelén, ärkebiskop, ordförande §
146 - § 165

Biskop Ragnar Persenius, ordförande § 166
- § 167